

Simona Popescu

**Autorul,
un personaj**

SIMONA POPESCU (născută pe 10 martie 1965, în Codlea) este poetă, prozatoare și eseistă. A absolvit în 1987 Facultatea de Litere din București, unde este, în prezent, conferențiar universitar.

A publicat:

Poezie: **Xilofonul și alte poeme**, Editura Litera, București, 1990 (traducere în limba maghiară: **Xilofon**, Editura Pont, Budapesta, 1998); **Pauză de respirație** (împreună cu Andrei Bodiș, Caius Dobrescu și Marius Oprea), Editura Litera, București, 1991; **Juventus**, Editura Cartea Românească, București, 1994; **Noapte sau zi**, Editura Paralela 45, Pitești, 1998; **Juventus și alte poeme**, antologie, Editura Paralela 45, Pitești, 2004; **Lucrări în verde. Pledoaria mea pentru poezie**, Editura Cartea Românească, București, 2006 (traducere în limba franceză, cu o anexă în limba germană: **Travaux en vert. Mon plaidoyer pour la poésie. Fragments**, Editions Phi, Luxembourg, 2006);

Proză: **Exuvii**, Editura Nemira, București, 1997; Editura Paralela 45, Pitești, 2002; Editura Polirom, Iași, 2004, 2008, 2011, 2015 (traducere în limba poloneză: **Wylinka**, Editura Czarne, Wolowicz, 2002; traducere în limba maghiară: **Vedlések**, Editura Pont, 2008); **Rubik**, roman colectiv cu 29 de autori (coordonatoare), Editura Polirom, Iași, 2008;

Eseu: **Volubilis**, Editura Paralela 45, Pitești, 1998; **Salvarea speciei. Despre suprarealism și Gellu Naum**, Editura Fundației Culturale Române, București, 2000; **Clava. Critificiune cu Gellu Naum**, Editura Paralela 45, Pitești, 2004.

NOTĂ EXPLICATIVĂ

M-am hotărât să public vechea mea teză de doctorat, începută în 1997 și terminată în 2001 (susținută în aprilie 2002), pentru că nu mai am încotro (din rațiuni de constrângere universitară). Am ținut-o deoparte – peste un deceniu! – fiindcă n-am vrut să-mi leg numele de o carte academică – eu fiind, altfel, mai degrabă doar o scriitoare care și-a păstrat, din studenție, interesul pentru teoria literaturii pe care o citește adesea cu mare plăcere ca pe o formă de literatură. Apoi, cu trecerea anilor, unele dintre interpretări, idei, opinii, afirmații s-au mai schimbat, în sensul că s-au adăugat nuanțe și nevoia unor minime reformulări. Scriitoarea își pusese în gând ca, pornind de la lucrarea doctorandei (cu numele meu din cartea de identitate, nu de autoare) să facă o carte de autor (autoare) despre ce e un autor. „Șantierul” a fost deschis imediat după susținere. Între timp s-au adunat zeci de alte pagini de notițe, citate, fragmente ca de jurnal cu care, poate, voi reuși să termin de construit un nou volum (și de literatură – sau poate să-i zicem „criticifcțiune”).

Teza de față, scoasă la lumină, excavată după 14 ani, este, din punctul meu de vedere, o ciornă. Forma în care apare este cea din 2002, cu mici intervenții făcute din mers, la o rapidă traversare. (Altfel, desigur, aș fi reformulat, aș fi tăiat, aș fi adăugat, aș fi intervenit în unele afirmații, aș fi dezvoltat unele idei, aș fi comentat ceva mai mult unele pasaje critice, m-aș fi „revizuit”, uneori. Operații pe care le imaginăm desfășurându-se, mai târziu, în generosul subsol al tezei devenită – prin varii prelucrări – o carte.)

Sînt în text multe citate în franceză sau engleză. Nu le-am tradus pentru teză și nici aici. Acum ar fi chiar mai complicat pentru că mare parte dintre volumele la care fac trimitere s-au tradus, deci ar trebui să caut pasajele respective ca pe nenumărate ace în carele cu fîn (poate pentru o ediție viitoare, cînd voi avea mai mult timp pentru așa ceva).

Cartea de față poate fi privită ca întîlnirea mea, scriitoare, cu niște autori sau teoreticieni cu aceleași preocupări. Să precizez cît de greu

mi-a fost – și nu doar mie – în anii '90 să dau de ei, să-mi procur „materialele” (noroc cu prietenii, că bibliotecile erau rămase în urmă). Internetul era o *rara avis*, am avut acces la el abia după 2002. Astăzi e amețitor de plin cu sute de articole, eseuri, studii și titluri de teze de doctorat din lumea toată apropiate de lucrarea mea de la sfârșitul anilor '90. Atît de la îndemînă informația și, totuși, cumva alienantă (îmi trec prin minte cele două pagini de proză scrise de Bacovia cu titlul **Zborul cărților** – o proză frumoasă și neliniștitoare despre groaza de mulțimea „cunoștințelor netrebnice”).

Adaug, la final, o parte din introducerea cărții viitoare. Acolo, în cele cîteva fragmente pe care le-am decupat, sînt mai multe explicații. Și, de asemeni, adaug și primele secvențe din ceea ce va fi (în speranța că voi avea energia și entuziasmul să asamblez tot ce-am adunat între timp!). În sfârșit, niște notițe, ca de jurnal. E mai potrivit termenul de *Hypomnemata*. (Ca sugestie, poate ar fi mai bine ca o eventuală lectură să înceapă cu ele!)

S.P.

CUPRINS

NOTĂ EXPLICATIVĂ	5
------------------------	---

I. TRIBULAȚIILE AUTORULUI

„Megatendințe”	7
Opera și „existența concretă a cuiva”	15
„Subiectiv”, „obiectiv” și „patul lui Procust”	25
„Eul individual” nu aparține poeziei, ci prozei	32
Punerea în text a autorului	36
Pseudonimie, regizarea anulării autorului, convingerile ferme <i>versus</i> nostalgia lui Thibaudet.....	47
Opera și autorul	51

II. AUTORUL ȘI MODERNISMUL

„Moartea autorului”	56
Funcția-autor și mormurul anonim	61
Cîteva reacții la ideea de „moarte a autorului” (note).....	64
Cine vorbește într-un roman? „Seriozitate” și „prefăcătorie”	71

III. AUTORUL ȘI POSTMODERNISMUL

Un alt fel de autor.....	75
A treia atitudine modernă sau postmodernismul	78
Autobiografie, Ficțiune romanescă, Autoficțiune, Supraficțiune autobiografică.....	81
Încă o dată romanul „personal” – multiple strategii extemporanee.....	93
„Animalele autobiografice”	96

IV. AUTORUL – PERSONAJ ÎN ROMANUL ROMÂNESC

Subiectivitate, naratori, travesti literar în romanul interbelic și postbelic	101
Tema autorului în romanul postbelic	
Mірcea Horia Simionescu. „Autobiografie în suită”	108
Radu Petrescu. „Devenirile” autorului	111
Gellu Naum. „Rromanul” unui mod de viață	114
Livius Ciocărlie. Ironia și scrisul autobioscopic	116
Paul Goma. „Viața-și-opera”	119
Proza anilor '80.....	128
Gheorghe Ene. Semnul EU	129

Gheorghe Iova. Omul supus acestor cuvinte, de aici, n-a murit	131
Gheorghe Crăciun. Lepădarea de piele	132
Mircea Nedelciu. Renunțarea la „metamorfozele incomplete”	137
Mircea Cărtărescu. Complicitatea dintre Auctor și autor.....	141

V. CONCEPTUL DE AUTENTICITATE ÎN PROZA INTERBELICĂ ȘI POSTBELICĂ

Autorul și autenticitatea. Scurtă privire	144
Rezistența la „subiectiv”	148
„Literatura personală”. Camil Petrescu și postmodernii.....	153
Anton Holban și Sandu.....	160
Mircea Eliade, generația lui și voga jurnalului	164
„Existență = creație”. Mihail Sebastian și M. Blecher.....	174
Postmodernii. Mai multe feluri de a fi autentic	177

VI. IDENTITATEA ÎN MODERNITATE ȘI POSTMODERNITATE

Un <i>nou același</i> și un <i>nou altul</i>	193
Pornind de la Locke, Butler, Hume și Reid	195
Multiplicitate, fragmentarism și „modurile lor de întrebuintare”	198
Cîteva prejudecăți: „disoluția subiectului”, pluralitate contra unitate; <i>narrative</i> și <i>story</i>	203
Două moduri de a fi în lume	207
Fernando Pessoa – între modernism și postmodernism	209
„ <i>Je est un autre</i> ”/„ <i>Soi-même comme un autre</i> ”; “ <i>self-less-ness</i> ”/omul liber de „însușiri”	211
De la egocentrism la alocentrism; jocurile cu mărețele de sticlă ale identității	214
Identitatea – o iluzie necesară.....	217
<i>Sentio, cogito</i> și negînditul	219
Problema identității în perioada interbelică.....	222
Dincolo de teorie: M. Blecher și postmodernii	225
Tema identității auctoriale în proza postmodernă românească... ..	230
Radu Petrescu. Corpul de aer.....	231
Mircea Horia Simionescu. În căutarea dublului de peste mări	234
Livius Ciocărlie. Trei – și cu autorul patru – într-unul	236

Gheorghe Crăciun. Scrisul și diferența de corp.....	241
Mircea Cărtărescu. Fabula identității	244
Paul Goma. „Păi tu știi cine-i Goma?”	249
CUVÎNT DE ÎNCHEIERE	252
BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ	254
ANEXE	265
O introducere (fragmente)	265
Autorul, acest personaj (<i>work in progress</i> , 2009-...)	284
Hypomnemata	310

EDITURA PARALELA 45